

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 566/2018

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ladislavom Ščurym, advokátska kancelária, Mierová 1725, Čadca, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č. k. 10 C 26/2014-328 z 25. apríla 2018, uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 10 C 26/2014-361 z 11. júla 2018 a uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 10 C 26/2014-391 z 24. augusta 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. novembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 C 26/2014-328 z 25. apríla 2018, uznesením okresného súdu č. k. 10 C 26/2014-361 z 11. júla 2018 a uznesením okresného súdu č. k. 10 C 26/2014-391 z 24. augusta 2018 (ďalej spolu aj „napadnuté rozhodnutia okresného súdu“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozsudkom okresného súdu č. k. 10 C 26/2014-328 z 25. apríla 2018 bol vo výroku I žalovaný zaviazaný zaplatiť sťažovateľovi ako žalobcovi sumu 5 394,13 eur spolu s 5,25 % úrokom z omeškania ročne od 26. januára 2014 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II okresný súd rozhodol, že sťažovateľovi ako žalobcovi vo vzťahu k žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

Uznesením okresného súdu č. k. 10 C 26/2014-361 z 11. júla 2018 boli sťažovateľovi ako žalobcovi priznané trovy konania vo výške 323 eur a náhrada trov právneho zastúpenia vo výške 5 558,34 eur.

Na základe sťažnosti sťažovateľa, ako aj žalovaného uznesením okresného súdu č. k. 10 C 26/2014-391 z 24. augusta 2018 okresný súd zmenil uznesenie okresného súdu č. k. 10 C 26/2014-361 z 11. júla 2018 v časti trov právneho zastúpenia tak, že žalovaný je povinný zaplatiť sťažovateľovi ako žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 4 832,16 eur. Okresný súd v odôvodnení tohto uznesenia uviedol:

„Súd sa nestotožnil s názorom žalobcu, že mu patri odmena za úkon právnej pomoci návrh na vykonanie dôkazov zo dňa 25.02.2014, v ktorom uviedol návrh na vypočutie svedkov, nakoľko je pravda, že išlo o jeho reakciu na uznesenie súdu č.k. 10C/26/2014-25 zo dňa 13.02.2014. avšak medzi podaním žaloby a doručením tohto návrhu nedošlo v konaní k žiadnemu úkonu, či vyjadreniu žalovaného, ktoré by odôvodňovalo vznik nových skutočností, ktoré by mali za následok potrebu žalobcu navrhovať v konaní vykonanie iných dôkazov, ako tých o ktorých mal vedomosť už pri podaní žaloby. Skutočnosť, že tieto napokon uviedol až na výzvu súdu nemôže zakladať právo na odmenu za takýto úkon právnej pomoci. Z uvedeného vyplýva, že žalobca mohol vykonanie dôkazu - výsluch svedkov, navrhnúť priamo v žalobe bez nutnosti vykonania tohto úkonu samostatným

podaním, preto odmena za takýto úkon právnej pomoci žalobcovi nepatrí, nakoľko takýto úkon nemožno považovať za účelne vynaložené výdavky v konaní. Preto súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia a sťažnosť v tejto časti zamietol.

Vyšší súdny úradník pochybil pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania tým, že žalobcovi priznal odmenu za zastúpenie na pojednávaní dňa 08.02.2017 a 07.02.2018 iba vo výške odmeny za jeden úkon právnej pomoci, namiesto vo výške odmeny za dva úkony právnej pomoci, keďže obe pojednávania trvali viac ako dve hodiny. K námietke žalobcu ohľadne nepriznania cestovných náhrad za použitie motorového vozidla súd uvádza, že vyšší súdny úradník v čase vydania rozhodnutia pri určení cestovných náhrad postupoval správne, keď tieto určil vo výške použitia verejných hromadných prostriedkov, s tým, že o týchto rozhodol podľa toho ako vyplývali zo spisu, a keďže do spisu nebol predložený technický preukaz motorového vozidla, nebol vznik trov titulom cestovných nákladov spojených s použitím motorového vozidla právnym zástupcom žalobcu riadne preukázaný. K uvedenému súd zároveň poznamenáva, že vyššiemu súdnemu úradníkovi nevyplýva povinnosť vyzývať právneho zástupcu na preukázanie vzniknutých cestovných nákladov, nakoľko v zmysle § 251 CSP súd môže priznať náhradu iba takých trov konania, ktoré sú preukázané. Vzhľadom ku skutočnosti, že žalobca dodatočne k sťažnosti pripojil kópiu technického preukazu ako aj zmluvu o nájme dotknutého motorového vozidla súd zmenil rozhodnutie vyššie súdneho úradníka a priznal žalobcovi aj náhradu cestovných nákladov.

Súd sa čiastočne stotožnil s názorom žalovaného ohľadne neehospodárnosti úkonov právnej pomoci právneho zástupcu žalobcu a to vyjadrenia vo veci samej zo dňa 18.04.2017, 21.06.2017, 27.12.2017, 09.03.2018 a 09.04.2018, nakoľko ide o vyjadrenia, ktoré žalobca podal bez predchádzajúcej výzvy súdu a ide o vyjadrenia, v ktorých neuvádza žiadne ďalšie skutočnosti, iba opätovne poukazuje na skutočnosti, ktoré už boli v konaní známe a odprezentované. Keďže súd môže priznať náhradu iba za úkon právnej pomoci, ktorý je účelný a hospodárny, v tomto prípade má za to, že uvedené úkony, nie sú ani účelné ani hospodárne a preto súd za tieto úkony náhradu odmeny právneho zástupcu žalobcovi nepriznal. Rovnako dospel súd k názoru, že žalobcom realizované porady s klientom dňa 06.03.2015 a 24.04.2018 neboli účelné, čo vyplýva aj z úradných záznamov doložených žalobcom, kde predmetom týchto porád nebolo prebratie žiadnych

informácií nevyhnutných pre ďalší postup v konaní, respektíve nešlo o informácie, pre ktoré bolo nevyhnutné realizovať osobné stretnutie právneho zástupcu a žalobcu za účelom porady. Na základe uvedeného má súd za to, že tieto úkony neboli právnym zástupcom žalobcu vykonané účelne a preto žalobcovi nepriznal náhradu odmeny právneho zástupcu za tieto úkony právnej pomoci.

Súd sa nestotožnil s názorom žalovaného, že ostatné ním namietané úkony právnej pomoci boli právnym zástupcom žalobcu vykonané neúčelne a nehospodárne, najmä čo sa týka vyjadrení týkajúcich sa veci samej, v ostatných prípadoch žalobca reagoval na priebeh konania, najmä na vyjadrenia protistrany a súd nemôže odoprieť žalobcovi možnosť vyjadriť sa k podaniam realizovaných protistranou v konaní (napr. vyjadrením zo dňa 05.03.2015 žalobca reagoval na vyjadrenie žalovaného k žalobe, v súčasnej právnej úprave ide o repliku), respektíve k jeho vyjadreniam realizovaným na pojednávaní. Nie je pravda, že žalobca musí na vyjadrenia žalovaného prezentovaných na pojednávaní reagovať okamžite v celom rozsahu iba na uvedenom pojednávaní, žalobca má možnosť svoje vyjadrenie prezentované na pojednávaní ďalej rozviesť, prípadne spresniť aj písomným podaním, ak opomenul uviesť všetky skutočnosti priamo na pojednávaní. Rovnako má súd za to, že v prípade úkonu právnej pomoci právneho zástupcu žalobcu porada s klientom dňa 07.02.2017 a 05.02.2018, išlo o účelne realizované porady, nakoľko ich predmetom bolo okrem iného v prípade porady dňa 07.02.2017 oboznámenie a prediskutovanie znaleckého posudku a príprava na pojednávanie, na ktorom mal byť realizovaný výsluch znalca a v prípade porady dňa 05.02.2018 išlo o prípravu na pojednávanie, na ktorom mal byť realizovaný výsluch svedkov a uvedená porada bola realizovaná za účelom prípravy otázok a oboznámenia klienta s priebehom týchto výsluchov.

Na základe vyššie uvedeného súd priznal žalobcovi trovy právneho zastúpenia za úkony právnej pomoci v konaní... spolu 4832,16 eur.“

3. Sťažovateľ pokladá za protiústavné konečné rozhodnutie okresného súdu o trovách konania, keďže samotný súd prvej inštancie sťažovateľa podľa jeho slov päťkrát vyzýval, aby sa ako žalobca vyjadril k predchádzajúcim vyjadreniam žalovaného, teda konal

na výzvu okresného súdu, a preto pokladá krátenie trov konania za práve takto vykonané úkony na výzvu okresného súdu za arbitrárne.

3.1 Porušenie už uvedených základných práv a slobôd sťažovateľ vidí v tom, že súd prvej inštancie ho vždy vyzval ako žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu na vykonanie už uvedených úkonov právnej pomoci, a to aj na pojednávaní vo veci, na ktorom mu boli odovzdané písomné podania žalovaného, pri ktorých ho okresný súd zaviazal sa k týmto vyjadriť v ním stanovenej lehote. Sťažovateľ preto podľa jeho vyjadrenia tieto úkony právnej pomoci vykonal prostredníctvom svojho právneho zástupcu, avšak okresný súd pri posudzovaní účelnosti a hospodárnosti týchto úkonov v rámci konania o trovách konania napokon tieto podľa sťažovateľa arbitrárne posúdil ako neúčelné trovy konania.

3.2 Vo svojom vyčíslení trov právneho zastúpenia sťažovateľ podľa svojho tvrdenia účtoval aj ďalšie úkony, ktoré skutočne vykonal právny zástupca, avšak v niektorých úkonoch dáva sťažovateľ okresnému súdu za pravdu, keď uvádza, že právne posúdenie toho-ktorého úkonu právnej pomoci je vždy na posúdení súdu. Sťažovateľ preto navrhuje, že pokiaľ ústavný súd zistí aj ďalšie pochybenia pri napadnutých rozhodnutiach okresného súdu v rozpore s vyčíslením trov, tak žiada, aby k dotknutým úkonom podal záväzný právny názor, ktorým bude súd prvej inštancie viazaný.

4. Sťažovateľ navrhol vydať tento nález:

„Základné právo [REDAKOVANÉ]... na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, základné právo na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, základné právo na rovnosť účastníkov v súdnom konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava I. č. 10C/26/2014-328 zo dňa 25.4.2018, uznesením OS Bratislava I. č. 10C/26/2014-361 zo dňa 11.7.2018 a uznesením OS Bratislava I. č. 10C/26/2014-391 zo dňa 24.8.2018 porušené bolo.

Zrušuje uznesenie OS Bratislava I. č. 10C/26/2014-361 zo dňa 11.7.2018 a uznesenie Okresného súdu Bratislava I. č. 10C/26/2014-391 zo dňa 24.8.2018 a konanie o trovách konania mu vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie. V ďalšom postupe bude Okresný súd

Bratislava I. viazaný právnym názorom Ústavného súdu SR vyslovený v tomto rozhodnutí (podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

Porušovateľ je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 390.50 €...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu

možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

7. Ústavný súd opakovane (z najnovšej judikatúry porov. napr. II. ÚS 303/2017, II. ÚS 383/2017) uvádza, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania považuje za integrálnu súčasť civilného procesu, ktorá je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novej judikatúry pozri II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016).

7.1 Ďalej ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že ak Civilný sporový poriadok (predtým Občiansky súdny poriadok) vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (§ 419, § 420 a § 421 Civilného sporového poriadku), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho rozporu s princípmi spravodlivého súdneho konania (I. ÚS 56/2017, I. ÚS 188/2018).

7.2 Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutých rozhodnutí okresného súdu týkajúcich sa trov konania nič

ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo ich extrémnej arbitrárnosti alebo absolútnej ústavnej neakceptovateľnosti. V rámci rozhodovania o otázke priznania náhrady trov konania (resp. úspechu strán v konaní a povinnosti žalovaného nahradiť 100 % vzniknutých trov sťažovateľa) okresný súd ústavne udržateľným spôsobom (i) interpretoval príslušné zákonné ustanovenia a podzákonné právne normy a (ii) tieto aplikoval na ustálený skutkový a právny stav vo veci, do interpretácie a aplikácie ktorej ústavný súd nie je zásadne oprávnený vstupovať a nahradzovať prijaté právne závery okresného súdu. Závery okresného súdu týkajúce sa úspechu sťažovateľa, miery náhrady trov konania i priznania náhrady trov za jednotlivé úkony v konaní tak majú svoj podklad vo vykonanom dokazovaní a v spisovom materiáli. Závery okresného súdu k aplikácii príslušných zákonných ustanovení v napadnutých rozhodnutiach navyše netrpia ani absenciou logiky.

7.3 Ústavný súd nad rámec uvedeného doplnia, že sťažovateľ bol v otázke náhrady trov konania žalovaným plne úspešný a priznaná mu bola náhrada trov konania vo výške 100 % vzniknutých trov.

7.4 Ústavný súd tak nie je v tejto veci oprávnený vstupovať do nej a nahradzovať prijaté právne závery okresného súdu, čo sa týka výkladu a aplikácie jednoduchého (podústavného, einfaches Recht) práva.

7.5 Ústavný súd tak na základe uvedeného odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2018